

OB 50 LETNICI

1885 14. septembra 1935

TISKARNE SV. CIRILA

Tiskarna sv. Cirila in lavantinska škofija.

S prenosom sedeža lavantinske škofije v Maribor, ki ga je l. 1859 izvršil služabnik božji lavantinski škof Anton Martin Slomšek, veliki verski in narodni buditelj, neutrudljivi pisatelj slovenskih nabožnih in prosvetnih knjig ter spisov, se je preselilo krščansko časopisno in književno delovanje predvsem za lavantinsko škofijo, oziroma za slovenski narod, v Maribor.

Zvesti učenci škofa Antona Martina Slomškega so nadaljevali njegovo delo za krščansko vzgojo in izobrazbo ljudstva z vso vztrajnostjo. Leta 1871 so ustanovili »Katoliško tiskovno društvo« in si po dolgih naporih s 15. septembrom 1885 pridobili lastno »Tiskarno sv. Cirila« v Mariboru. Lavantinska škofija je neprestano združena s »Katoliškim tiskovnim društvom« in s »Tiskarno sv. Cirila«. To dokazuje dejstvo, da so bili razen prvega vsi predsedniki društva in tiskarne izbrani izmed članov lavantinskega stolnega kapitlja, odborniki pa izmed lavantinske duhovščine. Lavantinski škofje so trajno in uspešno priporočali in podpirali »Katoliško tiskovno društvo« in »Tiskarno sv. Cirila«. To spričujejo odločbe lavantinskih škofijskih zborov, zlasti one iz l. 1906, kjer se naravnost priporoča »Tiskarna sv. Cirila« in od nje izdani časopisi, listi in knjige, kakor tudi konzistorijalni odlok iz l. 1889, namreč, da se naj za uradovanje potrebne matičine in druge listine naročajo pri »Tiskarni sv. Cirila«.

Pohvalno priznam, da je »Tiskarna sv. Cirila« v teku 50 let skrbno izpolnjevala svojo nalogo. Prizadevala si je, služiti Bogu, katoliški Cerkvi in narodu. Z izdajanjem krščanskih časopisov in dobrih knjig je vršila veliko vzgojno in izobraževalno delo. Še vedno se trudi, da bi izpopolnila in razširila svoje delovanje za dušno zveličanje in zemeljsko blagostanje prebivalcev lavantinske škofije.

Moja odkritosrčna želja ob petdesetletnici jubileja »Tiskarne sv. Cirila« je, naj dobri Bog blagoslavlja njeno prizadevanje za verski in gospodarski povzdig slovenskega ljudstva, naj s svojo milostjo podpira njene sodelavce in naj množi število njenih prijateljev.

† Ivan Jožef

škof lavantinski.

Zahvala

zaščitnikom, ustanoviteljem in sodelavcem Tiskarne sv. Cirila.

Ob petdesetletnici »Tiskarne sv. Cirila« se člani načelstva in nadzorstva prav iz srca zahvaljujemo:

1. Vsedobremu Bogu, ki je podjetje od vsega začetka v resnici blagoslavljal tako, da se je kljub raznim zaprekam razširilo do sedanje velike in obsežne delavnosti za katoliško in narodno prosveto.

2. Slovanskemu apostolu sv. Cirilu, ki je izmislil staroslovenske pismenke, je z najdeno abecedo postal oče novega slovstva, je z njo postavil temelj slovenski književnosti, in so si ga zato ustanovitelji tiskarne izbrali za svojega nebeškega zaščitnika in ji dali ime: Tiskarna sv. Cirila.

3. Velikemu lavantinskemu škofu Antonu Martinu Slomšek. Brez njegovega književnega delovanja in brez po njem izvršene premestitve sedeža lavantinske škofije v Maribor najbrž tudi ne bi bilo Tiskarne sv. Cirila. V izraz te zahvale pripravlja ravnateljstvo ustanovitev društva »Slomškova družina«, ki bo imelo namen širiti delo in pomagati pri pripravah za beatifikacijo služabnika božjega Antona Martina Slomšek.

4. Vsem v Bogu preminulim mariborskim lavantinskim škofom, ki so vedno podpirali tiskarno.

5. Sedanjemu prevzvišenemu gospodu škofu lavantinskemu dr. Ivanu Jožefu Tomažič, ki se zelo zanima za podjetje in mu izdatno pomaga z dobrimi nasveti.

6. Ustanoviteljem tiskarne, ki so v ta namen žrtvovali mnogo svojega dela in premoženja.

7. Vsem že rajnim predsednikom in odbornikom »Katoliškega tiskovnega društva«, ki je bilo predhodnik sedanje družbe »Tiskarne sv. Cirila«.

8. Vsem ravnateljem, vodjem, urednikom, sotrudnikom, uradništvu, pro-

dajalkam, delavcem in delavkam, zlasti tudi zvestim odjemalcem.

Da se vsaj nekoliko hvaležne izkazemo, bo za vse rajne pospeševatelje Tiskarne sv. Cirila v soboto, 14. septembra t. l. v stolni in mestno-župnijski cerkvi ob 7. uri peta sv. maša zadušnica, v nedeljo, 15. septembra t. l., ob pol 10. uri zahvalna služba božja s slavnostno pridigo in slovesno sv. mašo z zahvalno pesmijo: Tebe Boga hvalimo.

Za načelstvo in nadzorstvo družbe

»Tiskarna sv. Cirila«:

Dr. Vraber Maksimilijan, tč. predsednik načelstva.

Ustanovitev Tiskarne sv. Cirila.

(Po gradivu v dež. vladnem arhivu v Gradcu napisal Janko Glaser.)

Misel na slovensko tiskarno v Mariboru se je pojavila prvič h koncu šestdesetih let, ko je bil ustanovljen prvi tukašnji slovenski časopis, ki so ga izdajatelji morali tiskati spočetka v nemški tiskarni Edvarda Janschitza, ker druge tiskarne v Mariboru takrat ni bilo.

Katoliško tiskovno društvo.

Poziv, ki ga je v ta namen prinesel »Slovenski Gospodar« 15. decembra 1870, je imel za posledico, da je 12. aprila 1871 bilo ustanovljeno v Mariboru Katoliško tiskovno društvo, prvo tako društvo na Slovenskem. Na-

ranosti za kratko dobo sicer mogle zbežati, ne pa osvojiti naših ljudi. Polagoma se položaj čisti in mož za možem uvideva, da nimamo nobene koristi, pa prav nobene ne, krepi hrvatsko gibanje, prav tako ne, kakor noben Hrvat in četudi biva tostran Sotle, ne kaže nobenega zanimanja, kaj šele navdušenja za našo slovensko stvar! Naš človek ob Sotli se uverja in preden bodo prišle volitve, se bo prepiral poslednji volilec, da mu je le v slogi in skupnosti s slovenskim narodom zadržana politična moč in gospodarski napredek. Abstinenca pri zadnjih volitvah je pokazala, da je ogromna večina slovenskega naroda za dr. Korošcem, izjema, ki jo je napravil šmarski srez, pa je bila samo navidezna.

Ta izjema je navidezna in njeno navidezno deloma dokazuje že izjemnost sama. Če naj bi zadnje volitve prikazale pravo politično lice v našem srezu, potem bi morali sklepati, ali da je ljudstvo v šmarskem srezu politično najbolj zrelo, ali pa politično najbolj zaostalo v celi Sloveniji. Povsem jasno

je, da ni mogoče trditi ne enega in ne drugega, ampak moremo trditi le to, da je bil izid volitev sad izrednih vplivov in razmer. Ti vplivi in te razmere so bile take, da so povsem naši ljudje ne samo volili, ampak celo agitirali za dr. Mačkovo listo, hoteč s tem samo to, da izrazijo svoje opozicijsko razpoloženje napram Jevtičevemu režimu. Zadnje volitve niso izrazile politične opredelitve naših ljudi, ampak so izrazile le njihovo takratno opozicijsko stremljenje.

Zajl bi naše ljudi, kdor bi jim prisojal tako malo politične zrelosti, da bi računali z možnostjo, da bodo možje šmarskega sreza zapustili fronto slovenskih kmetov, zato da služijo interesom hrvatskih. Naš slovenski kmet ljubi svojega hrvatskega soseda in spoštuje njegovo politično prepričanje in mu tudi želi uspehe, toda političen hlapec mu noče in ne more biti. Tako daleč ne moremo iti in da res ne gremo, bodo pokazale volitve.

(Konec prihodnjič.)

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.



Proti framasonom! To geslo se v francoski javnosti proglašuje vedno česče in vedno odločnejše. V neposredno pretekli dobi so bili framasoni politični gospodarji Francije. Kar so izvršile vlade v Franciji, je bilo storjeno po komandi framasonske lože. To velja pred vsem o zakonih zoper katoliško cerkev. Razkristjanjenje državne šole v Franciji, izgon katoliških redovnikov in redovnic, ločitev države od cerkve: vse to se je izkujalo v framasonskih ložah, ki so potom časopisja in volitev pritiskale na vlade, da so pokorno izvršile, kar so framasoni ukazali. V zadnjem času pa se v francoski javnosti opaža vedno jačji odpor proti framasonstvu, ki je storilo ogromno škodo državi ter ljudstvu. Geslo, ki se sedaj širi v Franciji, se glasi: Proč s framasonstvom! Noben državni uradnik, nameščeneec, oficir ne sme biti član framasonske lože! Na zadnji skupščini »Osrednje zveze rezervnih mornariških častnikov« je rezervni mornariški kapetan Guibaud osvetlil nadvse škodljiv vpliv framasonov na mornariško osebo, med katerim se vedno bolj širi nedisciplinarnost. Stavil je dva predloga: 1. Vsi aktivni uradniki, ki so člani framasonske lože, morajo takoj izstopiti iz lože, ali pa izgubijo službo. 2. Zveza izključi iz svojih vrst vsakega, ki je član lože. Predloga sta bila sprejeta z velikim odobravanjem. Slične predloge je tudi sprejela Zveza rezervnih oficirjev vojske na kopnem in Zveza vojniških odlikovancev. Tako zavzema v Franciji boj zoper fra-

masonstvo vedno širše koge. V naši državi žalibog takega pokreta še ni. In vendar je nujno potrebno, da odstranimo vsak vpliv jugoslovanskega framasonstva na javne razmere, ako hočemo, da se bodo prilike v naši državi pravilno uredile.

Čudežno ozdravljenje v Lurdu. V Lurdu se še vedno vršijo čudeži, ne sicer vsak dan, ker potem ne bi več bili čudeži, marveč navadna ozdravljenja, toda mnogokrat. Nedavno je zdravniški urad v Lurdu, ki ga vodi dr. Valet, ugotovil novo čudežno ozdravljenje. Gre za Angležinjo A. Monaghan, ki se je udeležila angleškega romanja iz Liverpoola. Tako težko bolana je bila, da ni mogla hoditi, temveč je 7 let ležala, priklenjena na postelj. Mučil jo je stra-

hovito revmatizem, slabost srca in bolezen ledvic. Ko je v Lurdu z največjim zaupanjem molila ter se okopala v čudodelni vodi, je ozdravela. Prejšnje njene težke bolezni se niso več vrstile, zato je zdravniški urad po preteku več ko enoletne dobe ugotovil čudežnost njenega ozdravljenja.

Spovedna molčečnost — nepriznana. Narodno-socialistični mogotci v Nemčiji ne spoštujejo več niti spovedne molčečnosti, ki jo katoliška cerkev nalaga svojim duhovnikom. Sodišče v Gleiwitzu (v Šleziji) je obsodilo kaplana H. po členu 2. zakona o obrambi države zoper zahrbtnje napade na zaporno kazen in globo 600 državnih mark. Obtožba je duhovniku očitala to-le: Neka gospa, ki jo je poslal njen soprog, kateri je kriminalni (kazenski) uradnik, je vprašala pri spovedi kaplana, ali sme njen sin, ki ga je duhovnik pripravil za sv. obhajilo, iti na deželo, da tam preživi od državne oblasti vpeljana deželno leto. Duhovnik ji je svetoval, naj sina ne pusti, ker v tistem kraju živijo povečini protestantje in bi deček ne imel prilike izpolniti svoje verske dolžnosti. Gospa je doma povedala možu, kar ji je duhovnik svetoval v spovednici, in mož je duhovnika ova-dil sodišču. Minister pravde je odredil, da se mora zoper duhovnika dvigniti obtožba. Pri razpravi je duhovnik izjavil, da o tem, kar je v spovednici govoril, ne more ničesar reči, ker ga veže dolžnost spovedne molčečnosti. Odklonil pa je z vso odločnostjo, da bi bil kaj govoril ali storil zoper državo, saj spričujejo o njegovem domoljubju visoka odlikovanja, ki jih je dobil radi svoje hrabrosti na bojnem polju. Državni pravdnik je izjavil, da je duhovnik ravnal hujskajoče in zlovoljno proti državi in proti njenemu fuhrrerju; to da je zloraba spovednice in državna oblast bo zoper take duhovnike postopala s strogimi kaznimi. Državni zakon je nad cerkvenim zakonom; spoved pa je samo cerkvena ustanova. Tako se godi katoličanom v narodno-socialistični Nemčiji. Poganskim mogotcem narodnega socializma ni niti spoved več sveta zadeva. Ves kulturni svet se nad tako nečuvno nasilnostjo po vsej pravici zgraža.



Osebnosti.

Ljubljanski vladika dr. G. Rožman je odpotoval 6. septembra v Ameriko, kjer bo obiskal tamošnje slovenske naselbine. Škofa spremlja na daljno pot g. župnik Oman iz Clevelanda, ki se je mudil letošnje poletje v Sloveniji.

Nesreče.

Smrtna nesreča kolesarja. Prva smrtna žrtev na novi cesti Sv. Benedikt — Gornja Radgona je komaj 25letni kolesar in kovaški pomočnik Geček Aleksander iz Sp. Ščavnice. Vozil se je v noči s svojo zaročenko na kolesu iz Radgone proti Ščavnici. Zaročenka je

vozila za njim kakih 25 m in je naenkrat čula padec in krik. Našla je Gečka v obcestnem jarku nezvestnega. V temi je zadel v obcestni kamen. Sunek ga je vrgel v jarek, kjer si je stisnil prsni koš. Deklina ga je še spravila do bližnje hiše, odkoder so ga prepeljali k zdravniku v Apače, vendar je izdahnul na voznji od zdravnika proti domu.

Gospodarsko poslopje v plamenih. V Požegi pri Račah je pogorelo posestniško Stanku Rajšp gospodarsko poslopje. Škoda 70.000 Din.

Gospodarsko poslopje je pogorelo v Prepolah pri Račah posestniku Zunkoviču.

Otrok zgorel. Na posesti Ivane Ajdnik v Štatenbergu pri Makolah živi njena poročena hčerka Marta s tremi otroci. V četrtek dne 5. septembra v noči je izbruhnil krog 11. ure pri Ajdnikovih ogenj in je bilo s slamo krito